

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра криміналістики та судової медицини**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ



2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Статус дисципліни – вибіркова

Рівень вищої освіти – другий

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – право (08)

Спеціальність – право (081)

Освітня програма – керівники та професіонали у галузі правознавства та правоохоронної діяльності

Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна

Мова навчання – українська

Форма підсумкового контролю – залік

Київ – 2021 рік

Розробники:

Вадим Пясковський – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

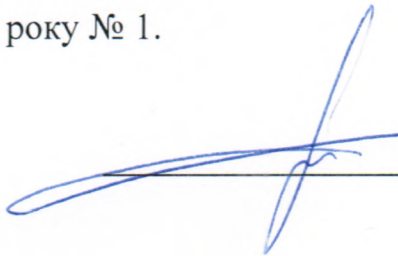
Юлія Черноус – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Артем Самодін – завідувач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри криміналістики та судової медицини

Протокол від 30 серпня 2021 року № 1.

Завідувач кафедри

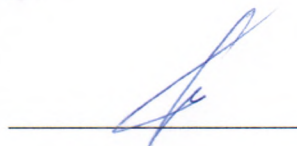


Артем САМОДІН

Схвалено науково-методичною радою НАВС

Протокол від 24 вересня 2021 року № 2.

Голова науково-методичної ради



Станіслав ГУСАРЕВ

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукових положень і розроблених на їх основі практичних рекомендацій з організації та планування досудового розслідування і судового розгляду, визначення оптимальної лінії поведінки осіб, які здійснюють кримінальне провадження, прийомів проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, спрямованих на встановлення обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні, збирання та оцінку доказів.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістичне забезпечення досудового розслідування» є засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних положень, набуття навичок та формування умінь щодо проведення слідчих (розшукових) дій та призначення судових експертиз в процесі здійснення професійної діяльності з розслідування кримінальних правопорушень.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Криміналістичне забезпечення досудового розслідування» є:

- засвоєння здобувачами вищої освіти сучасних методів збирання і дослідження доказів;
- оволодіння практичними навичками щодо застосування сучасних методів криміналістики в практичній діяльності з розслідування та попередження кримінальних правопорушень;
- формування у здобувачів стійкої особистої громадянської позиції, розвиток навичок аналітичного мислення, виховання критичного та неупередженого ставлення до громадян, які потрапили в орбіту кримінальних процесуальних відносин, незалежно від їх процесуального статусу.

Пререквізити: «Сучасні інформаційні технології в юридичній діяльності», «Юридична компаративістика», «Право Європейського Союзу», «Правові інструменти альтернативного вирішення спорів».

Постреквізити: «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод», «Використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні», «Актуальні проблеми теорії та практики криміналістики», «Розслідування економічних злочинів».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми:

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності:

- ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

– ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

– ФК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

– ФК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

– ФК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння практики їх застосування.

Програмні результати навчання:

– ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

– ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

– ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

– поняття, завдання, систему криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень;

– поняття та зміст криміналістичного забезпечення організації і планування досудового розслідування;

– поняття та класифікацію криміналістичних версій, етапи їх побудови та перевірки;

– поняття і сутність планування розслідування, принципи планування розслідування, особливості окремих видів планування розслідування;

– поняття, завдання та форми використання спеціальних знань під час досудового розслідування;

– тактичні особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій;

– поняття, сутність та види судових експертиз, систему судово-експертних закладів України;

– поняття і види зразків для порівняльного дослідження, вимоги до них, правила і тактика отримання зразків;

вміти:

– аналізувати і оцінювати первинну інформацію, яка містить ознаки кримінального правопорушення;

– кваліфіковано готувати і призначати різні види криміналістичних та інших експертиз;

– формулювати версії і визначати напрямки розслідування кримінальних правопорушень, планувати проведення слідчих (розшукових) дій;

– тактично кваліфіковано проводити слідчі (розшукові) дії;

– оцінювати слідчі ситуації та приймати оптимальні тактичні рішення під час розслідування кримінальних правопорушень.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	1-й	-	-	-
	Семестр			
Загальна кількість годин – 90	2-й	-	-	-
	Лекції			
	2 год.	-	-	-
	Семінарські			
	2 год.	-	-	-
	Практичні			
	26 год.	-	-	-
	Самостійна робота			
	60 год.	-	-	-
Вид контролю				
залік				

3. Тематичний план (д/б)

Назви тем	Кількість годин										
	усього	денна форма				заочна форма					
		усього	у тому числі				усього	у тому числі			
			л	сем	п.	с.р.		л	сем.	п.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Тема 1. Загальні положення криміналістичного забезпечення досудового розслідування	8	2				6					
Тема 2. Криміналістичне забезпечення організації і планування досудового розслідування	8		2			6					
Тема 3. Криміналістичне забезпечення використання спеціальних знань під час досудового розслідування	10			4	6						
Тема 4. Криміналістичне забезпечення огляду	10			4	6						
Тема 5. Криміналістичне	10			4	6						

забезпечення обшуку										
Тема 6. Криміналістичне забезпечення допиту	10			4	6					
Тема 7. Криміналістичне забезпечення пред'явлення для впізнання	10			4	6					
Тема 8. Криміналістичне забезпечення слідчого експерименту	10			4	6					
Тема 9. Криміналістичне забезпечення призначення та проведення експертизи	6				6					
Тема 10. Криміналістичне забезпечення проведення процесуальних дій у порядку міжнародної правової допомоги	8			2	6					
Усього годин з дисципліни	90	2	2	26	60					

4. Плани навчальних занять за видами

Тема 1. Загальні положення криміналістичного забезпечення досудового розслідування

лекційне заняття – 2 години

1. Наукові основи, поняття, завдання криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень.

2. Техніко-криміналістичне, тактико-криміналістичне, методико-криміналістичне забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень.

3. Криміналістичні засоби, методи, прийоми та принципи їх застосування під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 2. Криміналістичне забезпечення організації і планування досудового розслідування

семінарське заняття – 2 години

1. Поняття, види та класифікація криміналістичних версій.

2. Вимоги до криміналістичної версії. Порядок побудови та перевірки криміналістичних версій.

3. Завдання та принципи організації та планування досудового розслідування.

4. Планування проведення слідчої (розшукової) дії.

Тема 3. Криміналістичне забезпечення використання спеціальних знань під час досудового розслідування

практичне заняття – 4 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Суб'єкти, які володіють спеціальними знаннями та особливості їх залучення до досудового розслідування.

1.2. Процесуальні та непроцесуальні форми використання спеціальних знань під час досудового розслідування.

1.3. Випадки обов'язкового залучення спеціалістів до кримінального провадження.

1.4. Особливості консультативної діяльності спеціаліста та використання отриманих результатів під час кримінального провадження.

1.5. Організаційно-тактичні засади використання спеціальних знань під час проведення слідчих (розшукових) дій та оцінки отриманих результатів.

1.6. Особливості залучення спеціальних знань для роботи із окремими джерелами слідової інформації (трасологічних слідів-відображень, біологічних слідів, запахових слідів та ін.).

1.7. Організаційно-тактичні засади взаємодії слідчого, спеціаліста та інших учасників досудового розслідування.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Вирішення тестових завдань.

Тема 4. Криміналістичне забезпечення огляду

практичне заняття – 4 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Огляд як слідча (розшукова) дія та самостійний пізнавальний прийом.

1.2. Організаційно-тактичні засади огляду. Криміналістична класифікація огляду.

1.3. Огляд місця події. Організаційно-тактичні особливості первинного, повторного і додаткового огляду місця події.

1.4. Використання спеціальних знань та технічних засобів під час огляду місця події. Попереднє дослідження слідів на місці події.

1.5. Тактичні комбінації, що застосовуються під час огляду місця події.

1.6. Огляд речей і документів. Огляд документів – речових доказів, які містять ознаки підробки. Особливості огляду документів – засобів засвідчення фактів, порядок їх приєднання до матеріалів кримінального провадження.

1.7. Освідування особи. Етапи освідування та завдання, що вирішуються на кожному із них. Дотримання морально-етичних вимог при освідуванні.

1.8. Правила виявлення, фіксації, вилучення криміналістичних об'єктів, які мають значення для кримінального провадження: слідів рук, ніг, зубів, нігтів, волосся та інших слідів людини; слідів крові та інших біологічних слідів людини; слідів запаху; слідів транспортних засобів, слідів злому, вогнепальної та холодної зброї і слідів, пов'язаних з її застосуванням та ін.

1.9. Особливості огляду одягу трупа та ложа трупа. Спеціалісти, які залучаються до огляду трупа. Правила фотографування трупа.

1.10. Використання даних огляду трупа для встановлення особи загиблого та з'ясування інших обставин кримінального правопорушення.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Вирішення тестових завдань.

Тема 5. Криміналістичне забезпечення обшуку

практичне заняття – 4 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Поняття обшуку. Правові та фактичні підстави проведення обшуку.

1.2. Об'єкти обшуку та об'єкти пошуку.

1.3. Організаційно-тактичні особливості проведення обшуку у житлі чи іншому володінні особи.

1.4. Порядок дій учасників обшуку під час робочого етапу на попередній стадії, оглядовій стадії, детальній стадії обшуку.

1.5. Особливості реалізації окремих тактичних комбінацій під час обшуку: «забезпечення умов проведення слідчої (розшукової) дії та керування діями її учасників», «здійснення психологічного впливу на особу, житло та інше володіння якої піддають обшуку», «відшукання всіх об'єктів пошуку», «фіксації перебігу й результатів обшуку» та ін.

1.6. Організаційно-тактичні заходи для виявлення тайників у житлі чи іншому володінні особи.

1.7. Тактичні прийоми обшуку та їх класифікація.

1.8. Техніко-криміналістичне забезпечення проведення обшуку.

1.9. Особливості фіксації перебігу і результатів обшуку у протоколі та додатках до нього. Правила використання фото- та відеозапису під час проведення обшуку.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Вирішення тестових завдань.

Тема 6. Криміналістичне забезпечення допиту

практичне заняття – 4 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Поняття допиту. Предмет допиту, правові та фактичні засади його проведення.

1.2. Етапи допиту. Завдання підготовки до проведення допиту.

1.3. Робочий етап допиту та організаційно-тактичні заходи на стадіях: встановлення психологічного контакту; вільної розповіді; постановки запитань; ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань.

1.4. Тактичне забезпечення проведення допиту: тактичні прийоми і тактичні комбінації.

1.5. Поняття і межі допустимості психологічного впливу на допитуваного.

1.6. Особливості реалізації окремих тактичних комбінацій під час одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб: «сприяння адаптації до обстановки слідчої (розшукової) дії та усунення небажаних станів психіки допитуваних», «стимулювання установки на необхідність спілкування» та ін.

1.7. Поняття одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. Встановлення й підтримання з учасниками одночасного допиту двох та більше вже допитаних осіб психологічного контакту.

1.8. Фіксація ходу та результатів допиту. Особливості складення протоколу допиту. Фіксація допиту за допомогою технічних засобів.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Virішення тестових завдань.

Тема 7. Криміналістичне забезпечення пред'явлення для впізнання

практичне заняття – 4 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Поняття, правові та фактичні підстави пред'явлення для впізнання.

1.2. Етапи пред'явлення для впізнання.

1.3. Підготовка до проведення пред'явлення для впізнання. Попередній допит суб'єкта впізнання. Підбір об'єктів, серед яких необхідно провести впізнання. Визначення місця, часу, умов пред'явлення для впізнання.

1.4. Застосування технічних засобів та залучення спеціальних знань під час пред'явлення для впізнання.

1.5. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення особи для впізнання за зовнішніми ознаками, за голосом та ходою, за фотознімками та відеозаписами.

1.6. Організаційно-тактичні засади пред'явлення особи для впізнання поза візуальним спостереженням та режимі відеоконференції.

1.7. Типові слідчі ситуації пред'явлення для впізнання під час досудового розслідування та напрями їх вирішення.

1.8. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення речей для впізнання.

1.9. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення трупа для впізнання. «Туалет трупа».

1.10. Фіксація перебігу та результатів пред'явлення для впізнання. Додатки до протоколу пред'явлення для впізнання.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Virішення тестових завдань.

Тема 8. Криміналістичне забезпечення слідчого експерименту

практичне заняття – 4 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Поняття, правові та фактичні підстави проведення слідчого експерименту.

1.2. Умови проведення слідчого експерименту. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Проведення попереднього допиту особи, показання якої будуть перевірятися під час слідчого експерименту.

1.3. Застосування методів реконструкції та моделювання під час слідчого експерименту. Створення умов проведення слідчого експерименту.

1.4. Учасники слідчого експерименту.

1.5. Особливості проведення повторного та додаткового слідчого експерименту.

1.6. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час слідчого експерименту.

1.7. Фіксація перебігу та результатів слідчого експерименту. Додатки до протоколу слідчого експерименту.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Вирішення тестових завдань.

Тема 10. Криміналістичне забезпечення проведення процесуальних дій у порядку міжнародної правової допомоги

практичне заняття – 2 години

1. Опитування з навчальних питань:

1.1. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги.

1.2. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу.

1.3. Особливості застосування тактичних приймів та їх комплексів за умови проведення процесуальних дій у порядку міжнародної правової допомоги.

1.4. Вирішення організаційно-тактичних завдань під час міжнародної правової допомоги за участю компетентних суб'єктів іноземних держав: обмін інформацією, виявлення, вилучення, фіксація, дослідження слідів кримінального правопорушення, іншої криміналістично значущої інформації.

1.5. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відеоконференції.

2. Відпрацювання ситуаційних задач відповідно до плану проведення практичного заняття.

3. Вирішення тестових завдань.

5. Завдання для самостійної роботи

До завдань для самостійної роботи у формі тестового контролю здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ на сайті НАВС у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: <https://dn.naiau.kiev.ua/login/index.php> за допомогою індивідуального логіну і паролю.

7. Методи навчання

Методи навчання

- **Словесні**

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Методи контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом

семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з урахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>	<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
Т. 1, Т. 2 ... Т. 10	залік	
60	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанційного навчання

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Зміст та система криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень.
2. Сучасні тенденції розвитку та удосконалення криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень.
3. Слідча, експертна та судова практика та практика Європейського суду з прав людини як джерела розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів.
4. Наукові основи, поняття, завдання криміналістичного забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень.
5. Техніко-криміналістичне, тактико-криміналістичне, методико-криміналістичне забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень.
6. Криміналістичні засоби, методи, прийоми та принципи їх застосування під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.
7. Поняття, види та класифікація криміналістичних версій.
8. Вимоги до криміналістичної версії. Порядок побудови та перевірки криміналістичних версій.
9. Завдання та принципи організації та планування досудового розслідування.
10. Стадії, методи побудови та перевірки криміналістичних версій.
11. Рівні організації досудового розслідування: міжнародний, державний, управлінський, слідчо-оперативний, тактичний.
12. Оформлення плану розслідування кримінального правопорушення. Додатки до плану. Допоміжні документи під час планування.
13. Поняття та завдання використання спеціальних знань під час досудового розслідування.
14. Форми використання спеціальних знань під час досудового розслідування.
15. Організаційно-тактичні особливості залучення до проведення слідчих (розшукових) дій як спеціалістів інспекторів-криміналістів Національної поліції України, працівників та спеціалізованої пересувної лабораторії Експертної служби МВС України.
16. Суб'єкти, які володіють спеціальними знаннями та особливості їх залучення до досудового розслідування.
17. Процесуальні та непроцесуальні форми використання спеціальних знань під час досудового розслідування.
18. Випадки обов'язкового залучення спеціалістів до кримінального провадження.
19. Поняття та завдання огляду під час досудового розслідування. Суб'єкти і об'єкти огляду. Завдання учасників огляду та їх правова регламентація.
20. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення огляду.
21. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час огляду.
22. Організаційно-тактичні засади огляду. Криміналістична класифікація огляду.

23. Огляд місця події. Організаційно-тактичні особливості первинного, повторного і додаткового огляду місця події.

24. Використання спеціальних знань та технічних засобів під час огляду місця події. Попереднє дослідження слідів на місці події.

25. Поняття, завдання, види обшуку.

26. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення обшуку.

27. Тактичні комбінації під час обшуку, їх завдання, учасники, етапи реалізації.

28. Об'єкти обшуку та об'єкти пошуку.

29. Організаційно-тактичні особливості проведення обшуку у житлі чи іншому володінні особи.

30. Тактичні прийоми обшуку та їх класифікація.

31. Поняття, завдання та види допиту.

32. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення допиту.

33. Поняття, сутність та завдання одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб.

34. Етапи допиту. Завдання підготовки до проведення допиту.

35. Робочий етап допиту та організаційно-тактичні заходи на стадіях: встановлення психологічного контакту; вільної розповіді; постановки запитань; ознайомлення допитуваного з протоколом і записом показань.

36. Тактичне забезпечення проведення допиту: тактичні прийоми і тактичні комбінації.

37. Пред'явлення для впізнання: поняття, види, завдання.

38. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів проведення пред'явлення для впізнання.

39. Психологічний вплив під час пред'явлення для впізнання та способи його мінімізації.

40. Підготовка до проведення пред'явлення для впізнання.

41. Застосування технічних засобів та залучення спеціальних знань під час пред'явлення для впізнання.

42. Організаційно-тактичні особливості пред'явлення речей для впізнання.

43. Поняття, завдання та зміст слідчого експерименту.

44. Організаційно-тактичні засади підготовчого, робочого, заключного етапів слідчого експерименту.

45. Використання спеціальних знань та залучення технічних засобів для проведення слідчого експерименту.

46. Підготовка до проведення слідчого експерименту. Проведення попереднього допиту особи, показання якої будуть перевірятися під час слідчого експерименту.

47. Застосування методів реконструкції та моделювання під час слідчого експерименту.

48. Тактичні прийоми та їх комплекси, що застосовуються під час слідчого експерименту.

49. Поняття та завдання призначення та проведення експертизи в кримінальному провадженні.
50. Система судово-експертних установ України.
51. Класифікація судових експертиз та їх можливості на сучасному етапі. Нові види експертних досліджень.
52. Організаційно-тактичні особливості отримання зразків для експертизи.
53. Обов'язкове призначення експертизи у кримінальному провадженні.
54. Вимоги до судового експерта, його права та обов'язки.
55. Проведення процесуальних дій у порядку міжнародної правової допомоги як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.
56. Міжнародні договори України, які регламентують міжнародну правову допомогу під час досудового розслідування.
57. Правові та фактичні підстави проведення процесуальних дій у порядку міжнародної правової допомоги.
58. Уповноважений (центральний) та компетентні органи та їх завдання під час реалізації міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні.
59. Залучення Інтерполу та Європолу до виконання завдань міжнародної правової допомоги.
60. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги.

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти та їх коментарі

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11.05.1994 р., Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.). *Верховна Рада України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/stru>.
5. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
6. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 р. № 575. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.
7. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: Затверджена наказом МВС України від

10.09.2009 р. № 390. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>.

8. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>.

9. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: Затверджена наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339. *Верховна Рада України.* URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/l378204>.

10. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

11. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи: Затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6. *Верховна Рада України.* URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.

12. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

13. Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#n124>.

14. Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 12.10.2009 р. № 436. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-09>.

15. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Затверджений спільним наказом МВС, МОЗ та Генеральної прокуратури від 29.09.2017 р. № 807/1193/279. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17>.

16. Порядок обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції: Затверджений наказом МВС України, Міністерства охорони здоров'я України від 06.07.2016 р. № 612/679. *Верховна Рада України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-16>.

Основна

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovskaya A., Sakovskyi A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.

2. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.
3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.
4. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
5. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, В.К. Весельський, А.В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 704 с.
6. Криміналістика: підручник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. / за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
7. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.
8. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.
9. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

Додаткова

1. Алексейчук В. І. Огляд місця події : тактика і психологія. Харків : Вид. агенція «Апостиль», 2011. 164 с.
2. Вашук О. П. Невербальна інформація у кримінальному провадженні : теоретико-методологічні основи : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 430 с.
3. Галаган В. І., Козак О. В. Процесуальний порядок і тактика отримання зразків для експертизи у кримінальному провадженні України : монографія. Краматорськ : ТОВ «Каштан», 2015. 223 с.
4. Головка М. Б., Осипенко І. П. Обшук (юридико-психологічні аспекти організації та проведення) : навч.-метод. посіб. Чернігів : Чернігівський нац. технолог. ун-т, 2015. 126 с.
5. Домашенко О. М. Тактичні помилки у слідчій діяльності : монографія. Харків : Вид. агенція «Апостиль», 2019. 168 с.
6. Криміналістична тактика : навч. посіб. / за ред. М. А. Погорецького, Д. Б. Сергєєвої. Київ : Алерта, 2016. 244 с.
7. Настільна книга слідчого / М. І. Панов, В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова та ін. ; 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : «Ін Юре», 2011. 736 с.
8. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : навчально-практичний посіб.

/ С. С. Кудінов, Р. М. Шеховцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко ; 2-е видання, розшир. й доповнене. Харків : «Оберіг», 2015. 344 с.

9. Обшук і виїмка (тайники та способи їх виявлення) : навч.-метод. посіб. / І. П. Осипенко, О. О. Адам'юк, Н. М. Сенченко. Чернігів : Черніг. держ. ін-т права, соц. технологій та праці, 2011. 132 с.

10. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією, у кримінальному провадженні України : навч. посіб. / В. І. Галаган, М. Й. Кулик, Н. С. Моргун, Ю. В. Терещенко. Київ, 2018. 112 с.

11. Організація і тактика одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб : навч. посіб. / С. С. Чернявський, О. О. Алексєєв, І. А. Жалдак та ін. Київ : НАВС, 2016. 66 с.

12. Особливості фіксації ходу та результатів проведення слідчих (розшукових) дій : метод. рекомендації / О. А. Осауленко, О. В. Александренко, Н. С. Моргун та ін. Київ : НАВС, 2015. 136 с.

13. Пам'ятка слідчому щодо проведення огляду трупа на місці події / Я. В. Фурман, Л. Т. Котляренко. Київ, 2017. 46 с.

14. Пошук та знешкодження саморобних вибухових пристроїв : метод. рекомендації / В. В. Юсупов, Ю. П. Приходько, Я. В. Фурман, К. Ю. Бобрик. Київ, 2017. 33 с.

15. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій : наук.-метод. рекомендації / В. В. Кікінчук, К. Л. Бугайчук, В. О. Малярова, Т. П. Матюшкова. Харків : ХНУВС. 2018. 101 с.

16. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, адвоката, судді) / М. А. Погорецький, О. П. Кучинська ; 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 274 с.

17. Разумов Э. А., Молибога Н. П. Практическое руководство по осмотру места происшествия : теория, тактика, техника : учеб.-практ. пособие. Киев : Вид-во УкрДГРІ, 2015. 750 с.

18. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : навч. наоч. посіб. у схемах і таблицях / О. А. Осауленко, А. В. Самодін, Г. М. Степанова та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 140 с.

19. Тактика слідчого огляду комп'ютерних систем та їх елементів : наук.-практ. посіб. / В. О. Одерій, С. О. Корона, С. В. Самойлов. Донецьк, 2010. 87 с.

20. Теслюк І. О. Тактичні засади застосування криміналістичного прогнозування у досудовому розслідуванні (на прикладі органів Національної поліції України) : монографія. Одеса : ОДУВС, 2017. 217 с.

21. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 128 с.

22. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій : навчальний посіб. / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.

23. Черниченко І. В. Застосування відеоконференції у кримінальному провадженні України : теорія і практика : монографія / за ред. О. П. Кучинської. Київ : Алерта, 2015. 272 с.

Інформаційно-довідкові системи, автоматизовані робочі місця, мультимедійні навчальні посібники, дистанційні курси

1. Автоматизоване робоче місце слідчого : інформаційно-довідкова програма / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://www.nai.au.kiev.ua/arm/slidch_new/start.html.
2. Інформаційне забезпечення органів Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, В. Г. Хахановський, В. М. Смаглюк. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/inform_zabezpechennia/index.html.
3. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, О. Є. Пакриш, В. В. Підвисоцький. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/autors.html.
4. Криміналістика : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус та ін. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://dn.nai.au.kiev.ua/login/index.php>.
5. Криміналістика : мультимедійний підручник / О. О. Алєксєєв, В. В. Пясковський, А. В. Іщенко та ін. Київ, 2016. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.nai.au.kiev.ua/books/kruminalist/index.html>.
6. Методика розслідування злочинів : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Самодін та ін. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://dn.nai.au.kiev.ua/login/index.php>.
7. Особливості розслідування окремих видів злочинів : мультимедійний навч. посіб. / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Мировська та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.nai.au.kiev.ua/books/orovz/index.html>.
8. Робоче місце експерта з трасологічних досліджень : навч. інформ.-довідкова програма. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/arm/arm_trasolog/index.html.
9. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : мультимедійний навч. посіб. / О. А. Осауленко, Г. М. Степанова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/slidchi_rozdii/index.html.
10. Криміналістичне дослідження металюної холодної зброї : мультимедійний навч. посіб. Київ, 2015. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.nai.au.kiev.ua/books/xolodna-zbroya/index.html>.
11. Судове почеркознавство : мультимедійний навч. посіб. / Є. Ю. Свобода, К. П. Ключник. Київ, 2015. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/sudove_pocherkoznavstvo/avtoru.html.
12. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник : практичний посіб. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.nai.au.kiev.ua/books/dovidnyk_ohliadmp/index.html.

Ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України <https://rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України <https://mvs.gov.ua>
6. Національна поліція України <https://www.npu.gov.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України <https://www.mon.gov.ua>
8. Міністерство юстиції України <https://minjust.gov.ua/ua>
9. Верховний Суд України <https://www.scourt.gov.ua>
10. Генеральна прокуратура України <https://www.gp.gov.ua/>
11. Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр <https://dndekc.centrmia.gov.ua/>
12. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз <https://kniise.com.ua/>
13. Конгрес криміналістів <https://crimcongress.com/guide/>
14. Національна академія внутрішніх справ <https://www.naiiau.kiev.ua/>
15. Національна академія правових наук України <https://www.aprnu.kharkiv.org/>
16. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <https://www.nbu.gov.ua>
17. Єдиний державний реєстр судових рішень <https://reyestr.court.gov.ua>